

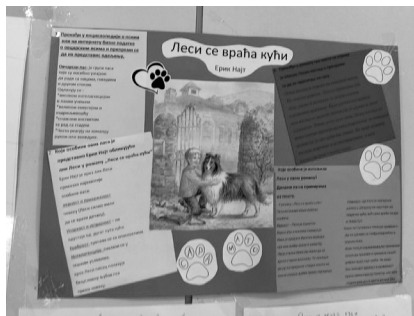
ТАКОВСКИ ОСНОВАЦ

ОШ "Таковски устанак", Таково
2025/2026. године

Израда украса поводом 8. марта, Шарани

Леси се враћа кући, IV, Горњи Бањани

О детињству и срећи, IV, Горњи Бањани

Читајмо гласно: Народне бајке у част Националног дана књиге

Бољковци и Врчани

Новогодишња приредба у Такову

Савиндан у Горњим Бањанима

„Зелена диплома”, Таково

Дечија недеља у Горњим Бањанима

Двориште у кутији од сладоледа, Таково

Издавач:
ОШ „Таковски устанак”, Таково

Главни и одговорни уредник:
Бранка Жижовић, директор школе

Уредник:
Славица Петровић,
наставница српског језика и књижевности

Технички и ликовни уредник:
Душан Јелесијевић,
наставник ликовне културе

Редакција листа:
наставници и стручни сарадници

Насловна страна:
Дуња Обрадовић, VII, Таково

Штампа:
„НАЈ”, Горњи Милановац

Тираж:
50 примерака

Лист излази годишње

Рахела Влајковић, VI, Горњи Бањани

МАРТ – МЕСЕЦ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Март – месец српског језика је културно-образовна манифестација која се сваке године организује током марта с циљем да промовише значај српског језика, писма и језичке културе. Покретач акције је Друштво за српски језик и књижевност Србије, уз подршку школа, факултета и културних институција. Током марта организују се различита предавања и трибине о језику, такмичења и радионице за ученике, књижевне вечери, јавна читања и друго.

Награђени радови у млађој узрасној категорији:

1. место (Александар Костић III/7):

Ружа и пуж

Срела велика ружа
једног маленог пужа.
У невољи она је била
кад он ту загомила.

Од велике суше поче да вене,
ал' прави пријатељ стиже на време!

Пуж замоли другарицу роду
да у кофи донесе воду.

Освежи се црвена ружа
и заргли пријатеља пужа.

2. место (Матеја Драшкић I/7)

Пријатељ

Кад је тешко – ту је.
Кад се смејем – ту је.
Кад сам тужан – ту је.
Пријатељ, да ме обрадује.

3. место деле две песме (Анђелина Деспотовић I/7,
Андрија Василијевић IV/7)

Другарица

Она има лепе очи!
Она има осмех леп!
Кад је тешко, помогне ми.
Пријатељ је, одличан пет!

(Анђелина Деспотовић I/7)

Наша школа је, такође, подржала манифестацију расписањем литерарног конкурса, у две узрасне категорије, за најбољу песму или прозни текст. Задата тема била је Пријатељство, али су прихватани и радови са другом тематиком. Пристигао је велики број текстова, а дво-члани жири, Милица Иванковић и Милена Лисица, наставнице српског језика и књижевности и школске библиотекарке, посебно су похвалиле млађе ученике који су показали умешност и оригиналност.

Маслачак

Лептирић је исти као хеликоптер.
Хеликоптер је исти као авион.
Авион је исти као птица.

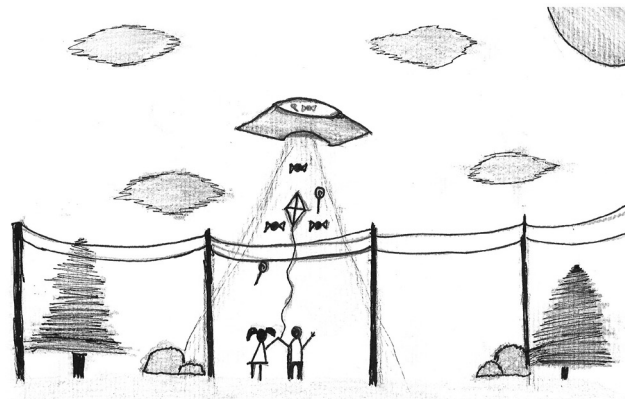
Сви тако сјајно лете.
Тако лете, да не поверује дете.

Ал' још један пријатељ им се придружи.

Он се зове облачак.

Хеликоптер га културно послужи.
И тако их гледа један мали маслачак.

(Андрија Василијевић IV/7)

Мартина Матовић, VII, Горњи Бањани

Кристина Србљанин, VIII, Таково

Награђени радови у старијој узрасној категорији:

1. место (Нестор Глукчевић, 6. разред)

Заљубити се
Тако је то кад се заљубиш,
Час бежиш, час се окуражиш.
Заљубити се није лако,
То не може биће свако.

Љубав је као знање код човека,
Развија се и достиже фазе своје довека.
Стално те неко руменило спопада,
И сви одмах виде ко ти се допада.

Када видиш симпатију,
добијеш за сваког емпатију.
Лепота и памет, то је важно,
Да ли има нови телефон, то је неважно.

Ал' не гледај само изглед споља,
Битно је да л' је тврда воља.
Кад те провоцирају хладан остани,
Касније румен постани.

Добро размисли шта те чека,
Љубав је то, за њу нема лека.
Заљубити се није лако,
То не може биће свако.

НЕГУЈЕМО ЉУБАВ ПРЕМА ПОЕЗИЈИ И РЕЦИТОВАЊУ

Светски дан поезије, који се обележава 21. марта, установљен је са циљем да се промовише читање, писање и објављивање поезије, посебно у школству, као и да се да подстицај различитим националним, регионалним и интернационалним поетским покретима.

Иако је данас уврежено мишљење да је поезија у кризи, односно да опада интересовање за њу, да се мање чита и теже продаје у односу на прозу, ученици наше школе својим интересовањем за овај вид стваралаштва показали су да нема разлога за забринутост.

На литерарном конкурс, који расписујемо сваке године у марту, највише буде поетских радова. Такође, за такмичење у рецитовању у нашој школи влада велико интересовање. Ове године наши рецитатори били су изузетно успешни на општинском нивоу такмичења Песничке народне могућности. Прво место и пласман на окружни ниво освојиле су Тијана Ђуровић и Ана Николић, обе ученице 6. разреда из Такова, а Нестор Глукчевић, такође 6. разред, похваљен је.

Навијамо за наше девојчице на окружном такмичењу!

Похвала (Рахела Влајковић, 6. разред)

Између свађа и смеха

Са тобом сваки дан има своју причу,
Некад је гласна, некад сасвим тиха.
Знамо да се посвађамо без разлога,
Али нас смех поново зближи.

Делимо успомене, игре и планове,
Мале тајне које само ми знамо.
Уз тебе учим да будем храбрија,
Јер заједно кроз све пролазимо.

Брат није само део породице,
Већ неко ко увек остаје близу.
Зато је лепо знати да постојимо ми,
Тим који се никад не губи.

Немања Стефановић, VII, Таково

ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА ОБЕЛЕЖИЛА АНДРИЋЕВ ЈУБИЛЕЈ (1975–2025)

Библиотека ОШ Таковски устанак у Такову обележила је значајан јубилеј, педесетогодишњицу смрти нашег нобеловца Ива Андрића.

Ученици 6. разреда из Такова, помоћу истраживачких задатка и литературе коју су добили, бавили су се Андрићевом биографијом и стваралаштвом. Резултате свога рада представили су уређењем паноа у холу школе.

БИОГРАФИЈА

Иво Андрић рођен је у Травнику 9. октобра 1892. године. Са породицом се често селио. Тако је живео и у Вишеграду и у Сарајеву. У Сарајеву је и завршио гимназију.

Након што му отац умире од туберкулозе, мајка га због немаштине даје у Вишеград сестри свога мужа која није имала деце. Она и њен муж, аустријски жандармеријски наредник, одгајају Ива. У јесен 1903. године уписује се у Велику гимназију у Сарајеву.

За време средњошколских дана почиње да пише поезију и 1911. објављује своју прву песму. Касније уписује Мудрословни факултет Краљевског свеучилишта Фрање Јосипа у

Загребу. Добио је стипендију Напретка, хрватског културно-просветног друштва из Сарајева.

Одлази у Беч на студије 1913. године, али му бечка клима не прија због осетљивих плућа. Од 1914. године студира у Кракову на Филозофском факултету. Исте године, на вест о атентату Франца Фердинанда, Андрић одлучује да отпутује у Сплит. Средином јула бива затворен у мариборску тамницу као припадник Младе Босне. За то време писао је песме.

Марта 1915. додељен му је кућни притвор у ком је остао до 1917. године. Тада је почео са писањем књиге Ех Понто која бива објављена 1918. године. Након кућног притвора се вратио у Сарајево.

У Београд долази 1919. и запошљава се у Министарству. Радо се дружио са многим познатим личностима као што су Милош Црњански и Сима Пандуровић. Радио је у дипломатији и то у амбасадама Краљевине Југославије. Службовао је у Риму, Паризу, Мадриду, Букурешту, Грацу, Бриселу, Женеви и Берлину.

До 1924. постиже велики политички успех, а те године је примљен за члана Српске краљевске академије. Његова политичка каријера доживљава врхунац 1939. године када бива постављен за опуномоћеног министра и посланика Краљевине Југославије у Берлину. Пензионисан је у новембру 1941. године, чиме се окончава његова дипломатска каријера.

Чувени роман На Дрини ћуприја завршава 1944. године, а за њега добија Нобелову награду 1961. Његова најпознатија дела су: Ех Понто, Немири, Мост на Жепи, Разговор са Гојом, На Дрини ћуприја, Приче о деци, Проклета авлија, О причи и причању, Јелена жена које нема и многа друга.

Иво Андрић је био и остао веома значајна личност српске дипломатије, културе и уметности, и један од најзначајнијих писаца двадесетог века. Био је члан Српске академије науке и уметности.

Умро је 13. марта 1975. године у Београду.

Невена Обрадовић, VI, Таково

АНДРИЋЕВ ДИПЛОМАТСКИ РАД

Дипломата је назив за особу коју је нека држава овластила, односно поверила јој обављање дипломатских послова, било у односу на неку другу државу, било у односу на међународну организацију.

Иво Андрић је поред књижевне каријере имао и значајан дипломатски пут који је трајао више од двадесет година и снажно утицао на његов живот и стваралаштво. Дипломатску службу започео је након Првог светског рата, када се краљевина СХС формирала као нова држава. Андрић је тада радио у Министарству иностраних послова, где је убрзо напредовао захваљујући образовању, познавању језика и способности да разуме политичке промене у Европи. Андрићев боравак у дипломатској служби омогућио му је да изблиза

посматра политичке процесе, односе међу државама и судбине малих народа у бурним временима. То искуство касније је преточио у своје романе и приповетке, посебно у теме историје, власти, насиља и судбине човека под притиском историјских околности. По повратку у земљу 1941. године, повукао се из јавног живота и посветио се писању, када су настала његова најважнија дела. Уочи Другог светског рата Иво Андрић је обављао једну од најважнијих дужности у својој каријери – био је опуномоћени министар Краљевине Југославије у Берлину, што је данас исто што и амбасадор. Ту дужност обављао је од 1939. до 1941. године. У тренутку када је нацистичка Немачка постајала доминантна сила у Европи и када се политичка ситуација из дана у дан погоршавала. Као дипломата, Андрић је из непосредне близине посматрао деловање нацистичког режима, однос Немачке према другим државама као и притиске које је Берлин вршио на Југославију до приступа Силама Осовине. Улога југословенског дипломате у то време била је изузетно осетљива јер је Андрић морао да заступа интересе своје земље у средини која је била све агресивнија и непредвидивија.

Осим Андрића, и многи други познати српски писци били су и дипломате: Ј. Дучић, М. Ракић, М. Црњански, Растко Петровић и др.

Јана Павловић и Тијана Ђуровић, VI, Таково

СИМБОЛИКА МОСТА У АНДРИЋЕВИМ ДЕЛИМА

Писац Иво Андрић је волео мостове. Сматрао је да су веома битне грађевине, због чега су мостови и присутни у целом његовом литерарном делу. Сматрао је да су они вреднији од кућа и светији од храмова. Запитаћете се зашто је тако мислио.

Андрић је веома важан за југословенску књижевност јер читајући о његовим делима сазнајемо о нама самима. За њега су мостови, између осталог, симбол препреке пред којом човек није застао већ је својом упорношћу превазишао. Дела у којима је Андрић био инспирисан мостовима су: роман На Дрини ћуприја, приповетка Мост на Жепи и мисаоно-дескриптивни текст Мостови. Роман На Дрни ћуприја хронолошки прати четири века збивања око великог моста преко реке Дрине у Вишеграду.

Симболика мостова код њега везана је за време и историју. Испод њих често тече бурна историја Босне. Као такав, мост је и симбол трајања и вечности. Камени мост одолева времену, ратовима и природним непогодама. Мост представља немог сведока историје, ћутљиво постојан упркос свим променама. Тиме што спаја две обале реке Дрине, означава и повезивање обала, људи и култура, различитих народа и вера (истока и запада, хришћана и муслимана).

Мост је за Андрића универзални симбол који обједињује време и простор, док истовремено наглашава драму људског живота између пролазности и тежње за вечним трајањем. Нобеловац Иво Андрић је имао, како је сам говорио, само једну истинску основу да ухвати што више животног даха.

Нестор Глукчевић, Милош Марковић и Алекса Жижовић, VI, Таково

ПРИЧА О ШЕХЕРЕЗАДИ КАО АНДРИЋЕВА ИНСПИРАЦИЈА

Бајке су често биле инспирација савременим писцима. Бајке из 1001 ноћи, нарочито уводна прича, могла је послужити Андрићу као инспирација за његову чувену приповетку. Краљ Шахријар, разочаран женама, сваког дана убија нову невесту. Шехерезада се добровољно уда за њега да би то зауставила. Прве ноћи почиње да му прича веома занимљиву причу, али је намерно не заврпи, краљ је поштеди да би чуо наставак. Тако она сваке ноћи прича нову причу и прекида на најзанимљивијем месту. Краљ се постепено мења, заволи је и престане да убија жене. Жехерезада својом мудрошћу и причама спасе себе и све остале девојке.

Поређењем два текста могу се уочити следеће сличности:

- главна јунакиња побеђује памећу и талентом, а не силом;
  - смрт је веома близу, опасност је и стварна;
  - уметност и мудрост спасавају живот;
  - на крају се догађа промена у негативцу;
  - оба лика се служе талентом/уметношћу да добију на времену, а коначно и побеђују смрт;
-
- обе јунакиње спасавају и друге, не само себе;
  - обе приче уче храбрости, истрајности и скривеним снагама које човек носи у себи

Неда Савић и Ана Урошевић, VI, Таково

Млади чувари дела Вука Караџића

Удружење Чуvari дела Вука Караџића, огранак Вукове задужбине из Београда, у оквиру Културно-образовне манифестације Дани Вука Караџића у Чачку, расписало је Републички литерарни конкурс за ученике основних и средњих школа Млади чувари српске народне културе за 2025. годину. Ученици су разврстани у три узрасне категорије. За сваку категорију предвиђене су посебне теме, а ученици су могли да се опробају у писању песме, приче или краћег драмског текста.

И наша школа узела је учешће на овом конкурс. Радове су послали ученици Нестор Глукчевич (6. разред) и Александра Павловић (7. разред) из Такова и Магдалена Божовић (3. разред) из Шарана. Магдалена је добила награду за најбољи драмски текст у својој категорији.

Славска погача

(награђени драмски текст Магдалене Божовић)

Лица: АНА, АЛЕКСА, МАМА, ТАТА

(Сви седе у кући и раде неке своје послове. Сцена може бити са декоративима, а и без њих.)

АНА (Тихо се врти око маме узнемирана као да је нешто мучи. Само је гледа, у нади да ће је она питати – Зашто идеш око мене?)

АЛЕКСА (У тишини учи и ради домаћи.)

МАМА (Прави славску погачу без обзира на Анину сметњу.)

ТАТА (Тихо чита новине у кухињи, на фотељи.)

АНА: Мама, мама, мама, да ли је готова славска погача?!

МАМА: Дете Божије, да ли видиш да још увек месим тесто?

АЛЕКСА (Викну са спрата.): Можете ли да се стишате бар мало?!

МАМА: Можемо, Ацо.

АНА: Тата, татице, могу ли да те питам нешто?

ТАТА: Да, сине, само пожури нешто важно читам.

АНА: Када ће бити готова славска погача?

ТАТА: Сине, пре пет минута си питала маму.

АНА: Али ја сам већ заборавила на то.

ТАТА: Сине, иди види јесам ли напољу. (Осмехује се себи у брк.)

АНА (Збуњено одговара): Тата, ти ниси напољу него си овде.

ТАТА (нестрпљиво): Ана, имам доста важног посла. Иди код маме или код брата.

АНА: Идем код маме. (Брзим кораком пође у кухињу.)

МАМА: Опет си дошла? Зашто не идеш мало на спрат код брата?

АНА: Добро мама, али прво идем у купатило.

МАМА: Иди, али пожури, веш се пере. И немој сметати брату.

АНА: Нећу. (Одјури до купатила.)

АЛЕКСА (Викну.): Ана, имаш ли домаћи?

АНА: Имам, хоћеш ли ми помоћи?

ТАТА: Ана, Алекса, мало тише тамо горе!

АЛЕКСА: Добро, тата, бићемо тихи.

АНА: Мама, је ли готова славска погача?

МАМА: Ана, на врх главе си ми се попела, баш си нестрпљива. Знам да си узбуђена сваке године око припреме за славу. Приђи ако хоћеш да видиш како погача расте у шпорету. Можеш и да полижеш мутилицу.

АНА: Хоћу, хоћу, хоћу! (Сјури се низ степенице.)

МАМА: Изволи. Питај брата да ли и он жели.

АНА: Алекса, хоћеш ли другу мутилицу?

АЛЕКСА: Радо! (Обоје се радосно шеткају око мајке, шпорета, задовољни што су на окупу у хладном зимском дану.)

ТАТА: Је ли готова славска погача?

МАМА: Јесте.

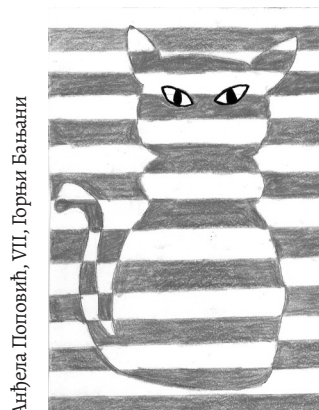
АНА (Добацује шаљиво): Мама, а кад ја питам, ти кажеш – На врх главе си ми се попела!

МАМА (Шаљиво одговара): Сине, немој се љутити, зна се ко је главни у кући. Ти питаш само једно те исто.

АНА: Значи ти највише волиш тату.

МАМА: Сине, не причај којешта, мама и тата тебе и брата воле највише. Чак и кад сте радознали и непослушни, као данас, за припрему славе.

ТАТА: Чекај, чекај, исто ће бити и за Нову годину, а тек за Божић! (Сви се насмејаше.)

ЗАВЕСА

Глас наших предака

У дубокој тишини када сунце зађе,
Месец сребром обасја све.
Тад чујем шапат што из земље дође,
То глас предака прекида ми сне.

У сваком слову што га данас пишем,
У речи која ми је срцу мила,
Њихову снагу из прошлости дишем.
Азбука наша чврста је и древна сила.

Крај огњишта су седели кад падне вече,
Делили хлеб и топлину свога дома,
Њихове мудрости данас су нам најпрече,
Штите нас од страха и од сваког слома.

Учили нас да је реч као заклетва,
Да образ светли изнад сваког блага,
Да је снага искрена молитва,
Да је земља прелепа и драга.

Гласови предака нису само звуци,
Путокази то су јасни у немирном свету,
Мудрост то је и спас од живота у муци,
Лекција коју преносимо у новом лету.

Александра Павловић, VII, Таково

Место слободе Таково

У Таково тишина задрхта,
кад слобода зоре заблиста.
Срце Србије се весели,
јер слободу народ зажели.

Кнез Милош поносно тада стаде,
као вођа храбрости и наде.
Заклетва паде под старим храстом,
са вером чврстом и душом страсном.

Устанак плану к'о пламичак јак,
Србија чије слободе беше то знак.
Село и град, младо и старо,
за отаџбину тада заједно је стало.

Храбро су људи у бој кренули,
своје снове слободом су испунили.
И дан данас тај се тренутак памти,
у срцима јунака то ће се сачувати.

Зато Таково светли,
та историја и данас јунаке памти.
Да се зна, да се не заборави,
коме за отаџбину устати се смело,
е том је срце јуначко дело.

Валентина Чолић, VII, Таково

Глас наших предака

Звезде сјаје на небу;
Свака има свој лик.
Замисли сад свог преминулог деду
Како на висини
Подржава сваки твој поклик.

Наши преци за ову земљу
Положише живот свој.
Да будеш добар, имај жељу,
У томе подржаће те сваки предак твој.

Помисли на Марка Краљевића,
Како се обрачунавао са Турцима,
Само да ти не би био жртва зулумћара
И не би служио међу јањичарима.

Слушај песме на гулама,
крз њих тече струја предака.
Гледај свираче на фрулама,
Препознаћеш у њима српскога сељака.

Помоли се и ти за свог претка,
Који се борио ради твог иметка.
Не заборави, и њему то треба.
Направи себи пут до неба.

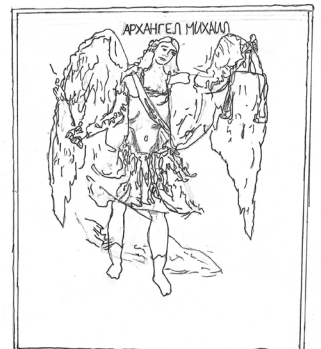
Нестор Глукчевић, VI, Таково

Александра Весковић, VII, Горњи Бањани

Дуња Деспотовић, VII, Горњи Бањани

РАЗГОВОРИ

Верица Милосављевић

1. How do you do? Introduce yourself to our readers, please.

Greetings! I'm Verica Milosavljević, one of three English teachers in our school.

2. Are you speaking English or American? Color or colour? Catalog or catalogue?

When I was at university, a colleague used to call me Sherlock, because of my exaggerated British accent, but now I choose color from a catalogue, and never sit on either pavement or sidewalk.

3. You are known as running teacher. You run and run and run... Are you running away from something? From kids in school?

I guess if you want to run away from something or someone, you should run fast, which in my case is impossible. I'm a slow and steady runner.

To tell you the truth, in past, this was one of my least favourite activities. I literally hated it, and now I pay race entrance fees to run through the water, mud, in the rain, snow... Call me crazy, it is inexplicable.

4. Would you like a cup of tea? What's your favorite drink when you are in English mode?

Indeed. Five o'clock tea is not my cup of tea, and putting milk in it is blasphemy. But, in Irish mode, half a pint. :)

РАЗГОВОРИ

Слободан Петровић

1. Представите се нашим читаоцима који вас можда још увек не познају (иду у млађе разреде нпр).

Предајем технику и технологију, од петог до осмог разреда. Завршио сам Технички факултет, одсек Техничко образовање. Овај предмет се раније звао ручни рад, али како је време пролазило, највише од свих је претрпео трансформацију назива. Наш задатак је да кроз развој техничког стваралаштва ученици стичу реалне техничке основе за будуће школовање и живот.

2. Колико дуго радите у нашој школи и да ли се рад у школи променио у односу на Ваше почетке?

Давне 1991. године, објављен је конкурс у локалним Таковским новинама. На позив тадашњег секретара ОШ „Свети Сава”, долазим на разговор, који није трајао

5. When you're pissed off, do you swear in English or Serbian?

I talk to myself in English frequently. That's normal, right? And I swear in English a bit :), never in Serbian. In class I often use "Sweet Mother of God!

6. In what English spoken country would you like to live? Thank you for your time. Keep running.

The countries I would choose are Ireland and New Zealand. Vast green fields and no snakes. And of course very high standards of living, characterized by safety, natural beauty, and stability as AI would say. :) Anytime. Keep walking, Johnny!

дуго, али се завршио реченицом: „ Ми смо одлучили да Вас примимо на посао.“ Тако је почео мој просветни пут. У Основну школу „Таковски устанак” прелазим 2002. године и ту сам до данас. У односу на ранији период, сада се све више ставља акценат на дигитализацији наставног процеса.

3. Шта Вам је најзбудљивији део у позиву једног наставника?

Конкретно, за предмет техника и технологија, реализацијом практичних вежби где ученици развијају fine моторичке вештине, стичу знања о различитим техничким материјалима, принципима рада основних алата и уређаја, најзбудљивији тренутак је када се израђени модел покрене. У оваквим ситуацијама ученици развијају сопствену креативност, иновативност, као и способност за тимски рад, сарадњу и толеранцију.

4. Постоје ли дани када се и наставницима не ради, као што је то случај код ученика?

Када кренете на посао увек вас чека нови изазов, нова

ситуација, где би требало да се ангажујете у потпуности, без обзира на околности.

5. Ускоро одлазите у пензију. Да ли постоје неки планови или активности којима бисте волели више да се посветите?

У средњој школи сам, у трећем и четвром разреду, био графички смер тадашњег усмереног образовања. Осим теоретског, имали смо и практично учење. Одлазили смо у предузећа која су се бавила штампом. Тај процес настајања штампаног дела ме и дан-данас фасцинира. Поред своје породице и младог нараштаја, није искључено да се, из хобија, будем бавио нпр. дигиталном штампом.

6. Када бисте могли да вратите време уназад, да ли бисте поново волели да будете наставник у школи?

Мислим да не бих ништа мењао, без обзира и на тешке тренутке током свог радног века. Та интеракција која се остварује са младим људима је управо снага која вас носи кроз све успоне и падове у животу.

7. Хвала на одговорима.
Хвала и вама.

ИЗ ПЕДАГОШКОГ УГЛА САВРЕМЕНО РОДИТЕЉСТВО

Како васпитавати децу у свету који се брзо мења

Савремено друштво доноси бројне изазове за родитеље - од утицаја дигиталних технологија до убрзаног начина живота и промењених вредности. Деца данас одрастају у свету који се значајно разликује од оног у којем су одрастали њихови родитељи. Управо зато васпитање захтева више разумевања, прилагођавања и активног учешћа него раније.

Темељ васпитања: границе и љубав

Један од најважнијих задатака родитељства јесте постављање јасних граница. Деци су правила потребна како би се осећала сигурно, али она морају бити праћена топлином и подршком. Строгоћа без разумевања може створити отпор, док превелика попустљивост води ка несигурности и недостатку одговорности.

Родитељ као узор

Деца не уче само из онога што им говоримо, већ пре свега из онога што виде. Начин на који родитељи решавају конфликте, комуницирају и управљају емоцијама директно утиче на развој детета. Зато је лични пример најмоћније средство васпитања.

Технологија: изазов или прилика

Дигитални уређаји су саставни део свакодневице. Уместо потпуних забрана, потребно је усмеравати децу ка одговорном коришћењу технологије. Постављање временских ограничења и заједничко провођење времена без екрана помажу у успостављању баланса.

На часу

На угледном часу

Самосталност и одговорност

Савремени родитељи често имају тенденцију да преузимају обавезе уместо деце. Међутим, дете мора имати прилику да доноси одлуке, прави грешке и учи из њих. Тако се развијају самопоуздање и осећај одговорности.

Емоционална писменост

Разумевање и изражавање емоција једнако је важно као и школско знање. Деца која науче да препознају своја осећања лакше граде односе и успешније се носе са изазовима.

Како све ово изгледа у пракси:

- Када дете превише користи телефон - уместо забране, понудите договор и алтернативу.
- Када направи грешку - разговарајте о узроку и последицама, уместо да одмах кажњавате.
- Када одбија учење - помозите му да направи план са паузама.
- Када је тужно - покажите разумевање и спремност да саслушате.

Васпитање у савременом друштву није лак задатак, али је један од најважнијих. Не постоји савршен родитељ, али постоји довољно добар родитељ - онај који је присутан, који слуша, разуме и пружа подршку. Дете које одраста у таквом окружењу има чврсте темеље за здрав и успешан живот. Родитељ данас треба да буде и водич и ослонац - сигурна лука у свету пуном промена.

Како су им текли школски дани...

Анегдоте о школовању наших великана често откривају њихову људску страну – од децјих несташлука до трену-така када су професори препознали (или потпуно прома-шили) њихов таленат.

Ево неколико најзанимљивијих прича:

1. Михаило Петровић Алас: Математика на „поправном”

Иако је постао један од највећих светских математичара, Мика Алас је у гимназији имао слабу оцену из математике. Његов професор је сматрао да он „нема смисла за логику”. Касније, када је Мика постао светска слава, тај исти про-фесор се правдао речима: „Ја сам га намерно обарао да би он, из ината, постао то што јесте!”

2. Михајло Пупин: Бег од „швапских” батина

Када је учио у Панчеву, Пупин је једном приликом уче-ствовао у протесту против аустроугарских власти. Да би избегао казну и строгу дисциплину, одлучио је да побегне за Америку. Продао је своје књиге и сат да би купио карту за брод, а на пут је кренуо са само пет центи у џепу и црвеним фесом на глави, који је касније продао у Њујорку да би преживео прве дане.

3. Бранислав Нушић: Речитост пред таблом

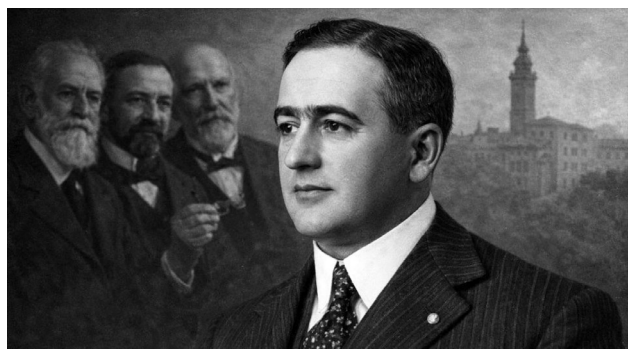
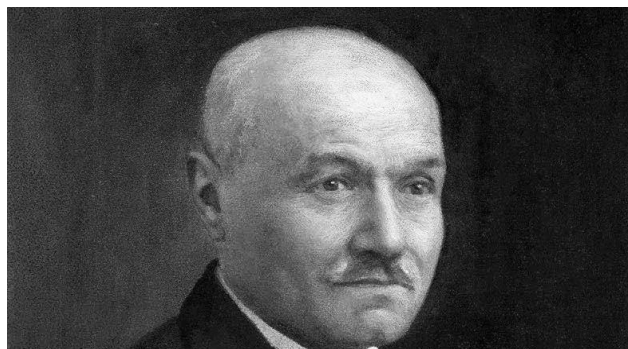
Млади Нушић је био познат по сналажљивости. Једном га је професор питао да објасни шта је то „пословица”. Нушић је одговорио: „То је кад један човек каже нешто паметно, а онда сви то понављају.” Професор га је критиковао, а Нушић је одмах додао: „Ето, професоре, то што сте ви сад рекли је живи доказ да моја дефиниција ради – јер ви понављате оно што су вас научили!”

4. Милутин Миланковић: „Бетон” у Бечу

Миланковић је био толико посвећен студијама у Бечу да су га колеге звале „бетон-доктор”. Постоји прича да је на једном испиту професор покушао да га збуну компликованим цртежом моста. Миланковић је само ба-цио поглед и рекао: „Професоре, овај мост ће пасти пре него што га и нацртате до краја јер сте погрешили у прорачуну притиска.” Професор је проверио, признао грешку и одмах му уписао највишу оцену.

5. Стеван Сремац: Професор који није волео буку

Као професор у Нишу, Сремац је био познат по благиости, али није трпео неред. Једном је ушао у учионицу где је владао потпуни хаос. Уместо да виче, сео је за катедру, извадио књигу и почео да чита наглас сам себи. Ђаци су се полако утишали, а он је само подигао главу и рекао: „Хвала вам што сте ме саслушали, сад можемо да пређемо на оно што ви имате мени да кажете.”

6. Десанка Максимовић: Прва песма у тајности

Десанка је своје прве песме писала кришом у школским свескама. Плашила се да ће је другови исмевати, па их је потписивала туђим именима. Тек када је један професор случајно пронашао њену свеску и прочитао песму пред целим разредом, сазнало се за њен таленат. Уместо казне за „писање током часа”, добила је овације целог разреда.

Анегдоте савременијих звезда често су прожете хумором, бежањем са часова или специфичним талентима који су се видели још у школској клупи.

7. Драган Николић (Гага): “Глумац” пре глуме

Легендарни Гага Николић био је познат по томе што је мрзео математику. Једном приликом, да би избегао одговарање, убедио је цело одељење да се претварају да су колективно оглувили. Када је професорка ушла и почела да прича, нико није реаговао. Она је викала, махала рукама, а Гага је мртав хладан гледао у њу и прстима показивао на уши. Професорка је у паници отрчала по директора, а Гага је тада намигнуо друговима и рекао: „Е, сад можемо да почнемо час, сад нас чују.”

8. Здравко Чолић: Хор и “празна уста”

Чола је као дете био веома стидљив. У основној школи, наставник музичког га је убацио у хор јер је видео да дечак има слуха, али Здравко се толико плашио јавног наступа да је на првих неколико концерата само отварао уста, а да није испуштао ни звук. Тек када га је наставник “ухватио” у превари и натерао га да отпева соло деоницу пред свима, Чола је пустио глас и одушевио целу школу.

9. Новак Ђоковић: Домаћи задаци у авиону

Новак је због тениса пропуштао много часова, па су му професори у спортској гимназији излазили у сусрет, али дисциплина је морала да постоји. Његови другови се сећају да је Новак, док су они ишли на журке, у паузама између сетова на турнирима седео у свлачионици и решавао задатке из хемије и физике. Једном је чак послао домаћи задатак факсом из другог временског појаса, јер је обећао разредној да неће каснити.

10. Милена Дравић: Балерина која је постала глумица

Милена је била узорна ученица и балерина. Анегдота каже да је улогу у свом првом филму „Врата остају отворена” добила сасвим случајно. Режиер ју је видео на једној насловној страни часописа како позира као балерина. Када је дошао у њену школу да је тражи, Милена је мислила да је направила неки прекршај и покушала је да се сакрије иза другарица, мислећи да је тражи полиција, а не филмска екипа.

Приредио Дејан Радовановић

ВЕЧИТО ПИТАЊЕ: А ШТО ЋЕ МИ ОВО У ЖИВОТУ?

Математика је једна од најстаријих и најважнијих наука које је човек развио. Од давнина, људи су користили бројеве како би мерили време, делили храну, градили куће и пратили кретање звезда. Данас је математика постала темељ многих других наука и области људског рада. Без ње не бисмо могли да развијемо технологију, медицину, архитектуру, саобраћај, информатику и бројне друге области које чине савремени живот.

Иако се често сусрећемо са математиком у школским клупама кроз задатке, формуле и рачунање, њен значај је много шири. Математика нас учи да размишљамо логично, да уочавамо везе између појава и да корак по корак долазимо до решења. Када решавамо математички задатак, ми заправо увежбавамо стрпљење, упорност и способност да анализирамо проблем. Управо те особине су веома важне у свим областима живота.

Математика је присутна у многим свакодневним ситуацијама, често и онда када тога нисмо свесни. Користимо је када планирамо време, рачунамо трошкове, меримо дужину или тежину, организујемо путовање или планирамо неки посао. У архитектури и грађевинарству она помаже да се изграде стабилне зграде и мостови, у медицини омогућава анализу података и развој нових метода лечења, а у информатици представља основу рада рачунара и савремених технологија.

Поред практичне примене, математика има и велику образовну вредност. Она развија концентрацију, тачност и дисциплину у размишљању. Ученици кроз математичке задатке уче да не одустају када је нешто тешко, већ да покушају поново, на другачији начин. Тај процес учења је веома важан јер нас припрема за изазове који нас чекају у будућности.

Математика такође подстиче радозналост и креативност. Иако се чини да у њој постоје само тачни и нетачни одговори, пут до решења често може бити различит. Управо у том трагању за решењем ученици откривају лепоту математике – лепоту реда, логике и јасних правила.

Зато математику не треба посматрати само као школски предмет који морамо да научимо, већ као важан алат који нам помаже да боље разумемо свет око себе. Она нас учи како да мислимо, како да решавамо проблеме и како да донесемо добре одлуке.

На крају можемо рећи да математика није само наука о бројевима и рачунању. Она је наука која нас учи размишљању, истраживању и откривању нових знања. Управо због тога њен значај у образовању и свакодневном животу остаје велики и незаменљив.

Аутор: Дејан Радовановић

Занимљивости о Србији

- 1931. године дошло је до великог захлађења односа између Југославије и Грчке кад је краљ Александар на самиту у Атини наручио турску кафу.

- Научници института у Франкфурту су помоћу квантних статистичких модела утврдили да су Срби народ са највише пропуштених историјских прилика.

- Мало је познато да је Карађорђевићев брат Пантелија био баштован на бечком двору.

- Француски коњак и српска ракија у савезној држави Вермонт су били једина дозвољена алкохолна пића у САД за време прохибиције.

- У Србији расту чак три гљиве које кад се помешају са киселим млеком дају моћан опијат, и све су потпуно легалне.

- Прву Кола Кола боцу у Србију донео је Михаило Пупин 1899. године.

- Радови највећег српског средњовековног филозофа, Рајка од Рашке, у потпуности су изгубљени – због тога што он није знао да пише.

- Истраживања су показала да, после Ираца, српски корисници имају највећу потребу да исправе непознату особу на интернету.

- Веревање да разбијање огледала доноси 7 година несреће потиче из Кладова, и одатле се раширило по целом свету.

- Мало је познато да је Никола Пашић пре него што се упустио у политику био власник прве такси фирме у Београду, која је користила кочије.

- Традиционални српски чварци су једина храна која на територији Данске може да се продаје без строге санитарне контроле.

- Након три месеца недоумица и разговора са Јернејем Копитаром Вук Караџић је одлучио да изреку 'не једи жути снег' не уврсти у своје збирке.

- Србија, Русија и Молдавија су једине европске земље на чијим територијама се не налазе ЦИА базе.

- Хотел Москва је име добио по Василију Москви, значајном али не много познатом руском банкарском ктитору, пореклом из Севастопоља.

- Прву фабрику за производњу маказа отворио је Џорџ Џонсон у Пенсилванији. Мало је познато да је он био српски имигрант, Ђорђе Јовановић.

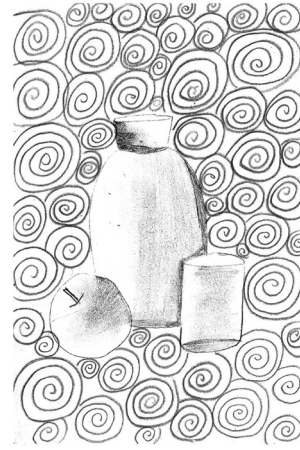
- Једини европски град који има више факултета од Београда је Стокхолм.

- Србија је била прва држава на свету са сталним позориштем у чак пет градова, за време владавине краља Милутина.

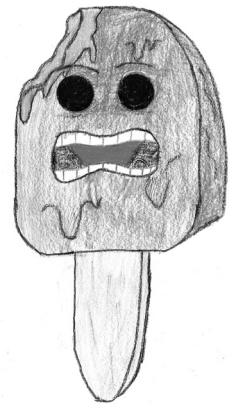
- Фотеље су најчешће купован комад намештаја у Србији, а одмах за њима иду полице.

- По правилу се у фарбе за косу које се извозе за српско тржиште ставља мање црвеног пигмента него иначе, јер га наша коса има у изобиљу.

- Јован Петровић је друго најчешће име у Европи, одмах после Џона Смита.

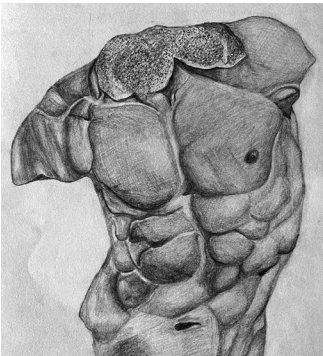

Александра Весковић, VII, Горњи Бањани

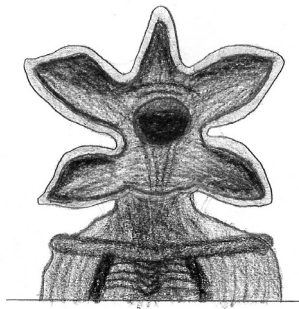

Вељко Драшкић, VIII, Горњи Бањани

Николина Глишовић, VII, Таково

Лена Алемпијевић, VII, Горњи Бањани

Урош Драшкић, V, Горњи Бањани

О Београду

- Београд су основали Келти.

- Данас зато на Звездари постоји улица која носи назив Келтска, а паралелна је са Сингидунумском и Трибалском.

- Тагоре је лично рецитовао своје песме у Београду на Коларцу, у јесен 1926. године.

- Најстарија кућа у Београду налази се у улици Цара Душана бр 10. Подигли су је Аустријанци 1727. године.

- Аутокоманда је добила тај назив јер се на њеном месту у правцу Ниша пружала касарна – база са гаражама за војна возила и радионицама.

- Готивица је старији израз него што мислите, њиме се пре 200 година у Београду означавала ракија. Можете га наћи у Вуковом рјечнику (1818.)

- Београд су 6. и 7. априла 1941. године бомбардовала укупно 484 немачка авиона. Срушено је 627 зграда, а погинуло је 2 274 људи. „То бомбардовање из ваздуха било је ствар Хитлерове сујете, његове личне освете.“ – генерал фон Клајст на свом суђењу о 6. априлу 1941.

- Убице краљице Драге и краља Александра, у двор су кренули из зграде данашњег СКЦ-а (тада Официрског дома) у 00:45 часова, 29. маја 1903.

- У Народном музеју у Београду лежи египатска мумија, Несмин. Он је био свештеник у храму бога плодности Мина. Несмин је стар 2300 година.

- Природњачки музеј на Калемегдану, пре него што је постао музеј био је масонски храм.

- Рим је изграђен на 7, а Београд на 32 брда.

- Западна Капија Београда пројектована је у архитектонском стилу који се зове брутализам.

- Стари хрст на Цветном тргу и алигатор Муја из зоолошког врта су Београђани који су преживели сва три бомбардовања града у XX веку.

- „Овај мост је прескочио Саву као газела у скоку“ – Ђорђе Лазаревић, председник комисије за градњу моста, и остаде име Газела.

- Сви Београђани знају где је Ново гробље, али мало њих зна где је (било) Старо гробље. На Ташмајдану, шетате по њему скоро сваки дан.

- Правилно се каже Луди Наста (са Дорћола). Био је једини Србин у Београду 1813. године, кад су Турци протерали остале Србе, није хтео да оде.

- Кула Небојша била је губилиште. Назив је кажу добила по позиву турског целата жртвама пред егзекуцију: „Не бој ше, не бој ше!“

- У београдским лагумима испод Калемегдана и Косачићевог венца може се наћи албино паук.

Приредио: Дејан Радовановић

ЗАШТО СЕ КАЖЕ...

НАБИТИ РОГОВЕ — О овоме постоји више анегдота. Једна говори о томе како је француски краљ имао обичај да мужа неке дворске даме или контесе која би му се посебно свидела, пошаље у лов, да би у међувремену могао освојити његову жену. Преварени муж био је обавезан да, као доказ извршења краљевог налога, донесе јелење рогове. Зато су га они на двору који су знали о чему се ради подругљиво звали „рогоња“ и говорили иза леђа како му је жена „набила рогове“.

СТАВИТИ РУКУ У ВАТРУ – У средњем веку, у робовласничком друштву, постојао је тзв. „Божји суд“. То је био веома чест, али крајње ирационалан начин утврђивање нечије кривице. Заснивао се на уверењу да ће нека виша сила, или сам Бог, пресудити да ли је неко крив или не. Сам поступак састојао се у томе да осумњичена особа из ватре голим рукама вади комад усијаног железа. Па ако је крив, веровало се, опржиће се, а ако није, остаће неповређен, или ће му ране брзо зарастати. Према томе је онда доношена и судска пресуда.

КАКО ЈЕ НАСТАЛА РЕЧ...

РОМАН - У средњем веку, напимер, у Италији, Француској и другим романским земљама службени језик био је латински, мада њиме ниједан народ није више говорио. Писци су, међутим, писали за народ, па су стога у својим делима почели употребљавати домаћи, народни језик, који се, за разлику од службеног, латинског, звао – романски. Тако је настала „романска прича“ (conte roman), тј. прича на романском (народном) језику. Касније је изостављено оно conte („прича“), па је остало само roman („романска“). Осамостаљени придев постао је права именица и добио значење које и данас има. На тај се начин, ето, родила реч роман, која у књижевности живи ево већ пуних пет стотина година.

ШКОЛА - Вероватно сте већ чули да школа није наша реч. У наш језик преузета је из латинског (стари Римљани говорили су scola) са значењем „училиште“, које и данас та реч има. Но, пре тога стари Римљани преузели су је од Грка, а у грчком језику реч schole, у почетку, кад је настала, није значила „училиште“, већ нешто сасвим друго; чак, могло би се рећи, и супротно од онога што данас значи. Shole је у старом грчком језику значило – „доколица“, „беспослица“, „одмор“, „забава“!

КАЛЕНДАР - У почетку календар није био оно што је данас. Та реч потиче од латинског израза kalende. Тако су стари Римљани називали сваки први дан у месецу. Тада, о календама, обично су се убирали порези, које су порезници бележили у посебну књигу – календаријум (латински: calendarium). Календар је, дакле, прво био пореска књига.

СТАВИТИ ГЛАВУ У ТОРБУ – У средњем веку, па и раније, био је обичај да се непријатељске главе одсецају и доносе владарима или њиховим заступницима, као доказ добијене битке или двобоја.

МЕДВЕЂА УСЛУГА – Овај израз је настао по једној басни Ивана Андрејевича Крилова (1768 – 1844). У басни се говори о једном усамљеном човеку који је срео медведа и спријатељио се са њим. Живели су заједно, здружили се и постали нераздвојни. Пролазило је време, дошло је жарко лето и настале су велике врућине, па је човек уморан од дугог хода пожелео да се мало одмори у хладу. Медвед му је предложио да легне и рекао да ће га он чувати. На то човек чврсто заспа. Међутим, једна досадна муха крене облетати око човекове главе и реметити му сан. Медвед никако није успевао да је отера штапом. Њега то разљути па узме један велики камен и баш кад је муха слетела на човеково чело, свом снагом удари по њему. Тако, у жељи да одбрани пријатеља, убије и њега и муху.

Из књиге „Прича о речима“, Милан Шипка
Приредио: Дејан Радовановић

КОЧИЈА - У XV веку, у мађарском граду Коч (мађ. Kocs) почела су се израђивати посебна кола за превоз људи. Покривена и затворена са стране, штитила су од кише и ветра, а точкови на гипким осовинама омогућавали су „мекшу“ и удобнију возњу. Та кола, која су у то давно време израђивали вредни мајстори из Коча, прозвана су по месту израде кочија (или, у облику множине – кочије).

МУЗЕЈ - Довољно је да знамо да је музеј у почетку био „место или пребивалиште муза“. Како су музеје биле заштитнице наука и уметности, та реч је добила и посебно значење: „кућа науке и уметности“.

БИБЛИОТЕКА - У речницима страних речи може се прочитати да је библиотека грчког порекла и да је сложена од две речи: biblion – „књига“ и theke – „ковчег“, „преградак“, „ормар“. То је, дакле, дословно: „ормар за књиге“, или, у слободнијем преводу, „складиште књига“.

БИОСКОП - Биоскоп потиче од грчких речи bios – „живот“ и skopein – „гледати“. То је, дакле, место где се „гледа живот“ или „живе слике“.

КРАВАТА - Неки сматрају да је реч кравата настала још у 14. веку на француском двору, где су као плаћени гардисти служили војници Хрвати. Те војнике, Кроате, спомиње у својим делима и један француски песник. Кроате су носиле око врата мараме, које су, опет по њима, добиле назив кроате, касније – кравате.

ДИСКОТЕКА - Реч дискотека, као и апотека, библиотека, картотека, филмотека и сл., има у свом саставу оно познато нам већ тека (од грчког theke – „ковчег“, „преградак“, „ормар“). Ако се томе дода и први део – диск, који такође потиче из грчког (diskos – „колут“, „плоча“), онда је јасно да дискотека изворно значи: „ормар са плочама“.

СПОРТ - Она је настала скраћивањем израза *disport* - „забављати се“. То нас упућује на закључак да смисао спорта није само у надметању и постизању рекорда него и у разоноди, забави.

ШАХ - реч шах потиче из персијског језика и значи дословно – „краљ“. Ново је само то што је речју шах („краљ“), која је назив једне од главних фигура, названа цела игра. И мат је персијска реч, која у преводу на наш језик значи: „мртав“.

ТАЛЕНАТ - У старом грчком језику *talanton* (од чега је постала и реч таленат) означавала је 55 фунти, тј. новчану јединицу вредности отприлике 26 килограма сребра. А то није била баш мала вредност!

СТАДИОН - Први је стадион био обична праволинијска тркачка стаза дуга 600 грчких стопа, што износи 192 метра и 27 центиметара. Управо ту дужину од 600 стопа Грци су називали стадион. Стадион је, дакле, прво био њихова мера за дужину. После је и тркачка стаза те дужине названа стадион.

АРЕНА - Арена („борилиште“, „поприште“) на латинском језику, одакле је преузета та реч, значила је – „песак“! Ово долази отуда што су борилишта гладијатора у старом Риму стварно била посута песком.

ДЕРБИ - Кад кажемо дерби, ми и не помишљамо да је та реч, у ствари име, заправо, презиме, једног енглеског лорда из 18. века. Тај лорд Дерби, који је живео пре више од две стотине година, био је страствени љубитељ тркаћих коња. Зато је 1780. године установио велику трку за најбоља трогода грла.

ПУЛЕН - Пулен се, наиме, у француском језику, одакле потиче, пише *roulain*, изговара као и код нас, а значи дословно – „ждребе“!?

КУРИР - Ко је учио француски, зна да у том језику курир (изворно: *courier*) значи: „трчати“. Курир је, дакле, „онај који трчи“.

ЕХО - У старој грчкој митологији Ехо је била једна горска нимфа (ореада), која је, зато што се замерила боговима, претворена у стену и осуђена на вечито ћутање. Једино је могла да понавља туђе речи. То је брбљивој Ехо веома тешко пало, али је морала да се покорава вољи богова. Постала је оличење одјека и друго име за ту појаву.

ДОКТОР - Доктор није био одувек оно што је данас – лекар или стручњак са највишим звањем у науци. У старом Риму доктор (латински: *doctor*) био је „учитељ“. Та реч, наиме, настала је од латинског *docere* – „учити“, „поучавати“, „обучавати“, па је онда разумљиво што је и доктор значило – „учитељ“ или „онај који поучава“.

ВАКЦИНА - Вакцину је први начинио и име јој дао шкотски лекар Џенер (*Jenner*) још 1798. године. До тога времена светом су харале разне заразне болести, међу осталим и велике богиње. Борећи се против те болести, Џенер је од ослабљених, умртвљених, бацила крављих

богиња припремио течност за убризгавање и на тај начин успео створити отпорност људског организма против великих богиња. Пошто се крава латински назива вака (изворно: *vacca*), а кравље богиње вариола вакцина (*variola vaccina*), Џенер је спасавајућу течност, којом је заштитио људски род од те опаке болести, назвао вакцина, дословно – „кравља“.

ВИТАМИН - Сам назив витамин настао је 1910. (по некима 1911) године. Измислио га је научник Владимир Функ. Занимљиво је како је Функ дошао до тог назива. Спојио је једноставно латинско *vita* – „живот“ и *amin* – име хемијског споја (обично у множини: амини). Тако је од вита и амин настала реч витамин.

ЦАР - Тај први цар без царске титуле био је чувени римски војсковођа и државник Гај Јулије Цезар. После његове смрти, његов наследник Аугуст Октавијан, као и сви каснији римски владари, додавали су своје имену назив Цезар. На тај начин то је постала висока владарска титула. Касније су је примили и други народи. Тако је у Немачкој од цезар постало кајзер, а у нашем језику: цесар, ћесар или краће – цар.

КРАЉ - И друга владарска титула, краљ, настала је на сличан начин. Сматра се, наиме, да је реч краљ настала од Карл, тј. од имена познатог немачког владара Карла Великог.

МИНИСТАР, АМБАСАДОР - Сама та реч, по свом пореклу и првобитном значењу, не упућује ни на шта што би било важно или значајно. Она, једноставно, кад се преведе с латинског језика (где гласи: *minister*), значи – „слуга“, „помоћник“. Исто значење имала је некада и реч амбасадор, која такође звучи важно и значајно, јер је амбасадор високи представник, или посланик, неке државе у иностранству. Та је реч постала од латинског *ambastus* (чита се: амбактус), са значењем „слуга“ или „вазал“. (Ово последње опет значи „слуга“ или „пратилац“.) „Ambastus“ је, иначе, имао задатак да обавља набавке за свога господара.

ЋАО - То италијанско, па сад, по употреби, и наше Ћао! Потиче од италијанске речи *schiaivo* (изворно: *schiaivo*), која стварно значи – „роб“ или „слуга“. Прво у Венецији, а касније и у целој Италији, то Ћао! постало је устаљен поздрав, који је потпуно изгубио свој некадашњи смисао, па га доживљавамо исто као Здраво! и сл.

ВАЛА, МОРЕ И БРЕ - Реч вала, која се чује и као валај и валах, примили смо из турског језика, где значи исто што и наше „богами“. Море је узвик грчког порекла. Некад, у старом грчком језику, море је значило: „будало!“ Данас чак ни код самих Грка израз море нема тако погрдно значење, али се извесна оштрина ипак задржала, па њиме најчешће изражавамо претњу, љутњу или негодовање. Узвик бре примили смо од Турака, а они су га, по свој прилици, преузели од Грка. Тешко је тврдити шта је та реч некад значила, али данас се њоме најчешће изражава претња, чуђење или подстицање.

Из књиге „Прича о речима“, Милан Шипка
Приредио: Дејан Радовановић

Моје село Врчани

Положај села.

Већи део насеља лежи у сливу Врчанске Ријеке, и то распоређен у полукруг по венцу који представља развође између Западне Мораве и Колубаре. Засеоци, односно групе кућа, већином су по косама. Један део села – делови Новог Села и Дрма – лежи у сливу Потока (Бољковачке Ријеке), односно Колубаре.

Воде.

Главни извори у селу су: Тасинац, који се сматра лековитим („светиња“), Стојанац, Станке, Вујовац, Маријанова Вода, Ковачевића Извор, Беле Воде (у Спасовини) и др. Село се снабдева водом из бунара. Испод Јасика у Варагама настаје Врчанска Ријека, која прима више мањих, незнатних потока.

Земље и шуме.

Главни потеси и парцеле (њиве, ливаде и забрани) су: Локва, Дрме, Ново Село, Јасик, Виноградина, Спасојевина-Спасовина, Прокоп, Вишња, Вељаћа, Камара, Бокања, Дужице, Гагрик, Белице, Кик, Пељовац, Петрова Ливада, Лелек, Кулача, Вараге, Џиновнина, Вељача (раније Вељове Ливаде), Вишња, Селиште, Љуљашка, Варошко Поље и др. На Локви је била некада велика локва. Село је имало пространу „селину“; Жута Бара и Планина (Кеља). Један део те „селине“ узела је држава а други је издељен пре балканских ратова и на њему је заселак Ново Село.

Тип села.

Село је разбијеног типа, дели се на више „крајева“ или засеока: Вараге, Ново Село, Спасовина, Локва и Дрме. У новије време извештан број кућа подигнут је поред друма, али на знатном међусобном растојању. У селу је 174 домаћинстава. На коси Вишљи између два изворна крака Врчанске Ријеке налази се школа а некада је ту био „Састанак“. Сада је општинска зграда на друму. У селу има два гробља, старије и новије. Сеоска преслава је на Прве Тројице, а Трећег дана Тројица је вашар код школе.

Старине у селу.

Постоји предање да је у Варошком Пољу била црква и то у време када су „Маџари“ овде владали. Казују да је та црква премештена у Таково. На месту где је била црква и данас постоји камени стуб на коме је била олтарска трпеза. Тај стуб је и данас табу, на њега се не сме пењати. Ти је био и „запис“, велики грм (1,40 м у пречнику), који је извађен, јер је правио сувише велики хлад па је на том месту засађена јабука. Под грмом је нађена угљенисана даска. По Варошком Пољу су налажене плоче и глинени предмети. Близу куће Лазара Сретеновића налази се место Старо Село. За време Турака био је у селу на Бјелицама чардак на коме је седео Турчин. Поред друма су два споменика изгинулим ратницима 1876. године и то на међи са Калиманићима; један је споменик човеку из Калиманића, други Врчанцу Кости или Коци. Место Пељовац (обрежак) је добило име по томе шти је ту

Пељовац (обрежак) је добило име по томе шти је ту сахрањен Пељо, који се удавио у потоку. На више места се познају ровови из Првог светског рата. Аустријанци су 1914. године допрли све до Врчана одакле су у Колубарској бици одбијени.

Постанак села и порекло становништва.

Име Врчани први пут се помиње у турском попису 1525. године. По предању, име је добило по опанцима „врцанима“ који су у том селу масовно израђивани. Ово село је опустело пред најездом Турака. Наново је насељено у периоду од 1700. до 1750. године када су дошли досељеници из Старог Влаха, Црне Горе и ужичког краја. По општем казивању почетком 19. века у селу је било само 7 кућа. То су биле Новкова кућа (данас Јовановића), Тома Туцо, Вилип Варага, Весковићи, Јозићи и др. Прва кућа у Новом Селу подигнута је пре 70 година, Савићи. Такође се говори да је село насељено поглавито по Карађорђевој повратку од Сјенице, 1809. године али данас више није могуће утврдити који су родови били у селу пре тог времена.

Према књизи Миленка Филиповића „Таково“
www.poreklo.rs
Приредио Дејан Радовановић

Мозгалице

РЕБУС 1 (7,7) ””

МИ
?
ОНИ Ћ

РЕБУС 2 (6,7) ”””””

В
Ж Ћ

Анаграм (или преметаљка) врста је загонетке у којој се премећањем слова неке речи или израза добија нова реч или израз.

Анаграм 1

(Р=Е)

ДАЈ, БРЕ, ЛЕШНИК! =

Анаграм 2

(Е=Ђ)

ИМА ЛИ КО НОВИНЕ? =

Анаграм 3

(С=Њ, Ш=Ђ)

НЕ УЧЕ ВАС МАТИШ?! =

ТАКМИЧЕЊА

ОШ „Таковски устанак” Таково са поносом истиче успехе својих ученика и наставника на досадашњим такмичењима.

На 57. општинској смотри рецитатора „Песнице народа мог”, ученице шестог разреда Тијана Ђуровић и Ана Урошевић, под менторством наставнице Милене Лисице, освојиле су прво место и пласман на окружно такмичење.

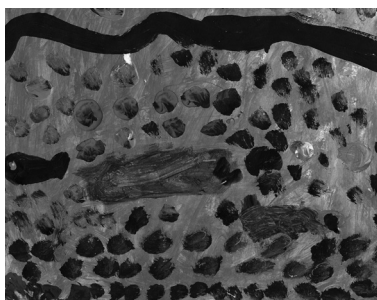
На општинском такмичењу из биологије, Нестор Глукевић, ученик шестог разреда, освојио је друго место и пласман на окружно такмичење. Његов ментор је наставница Марица Миловановић.

На окружном такмичењу из физике, Милош Марковић, ученик шестог разреда, остварио је пласман на републичко такмичење уз подршку наставнице Драгице Лешњак.

Честитамо свим ученицима и њиховим наставницима на постигнутим резултатима и желимо им много среће у наредним фазама такмичења!

Сара Илић, II, Бољковци

Мина Илић, IV, Бољковци

САВЕТ ПРАВНИКА

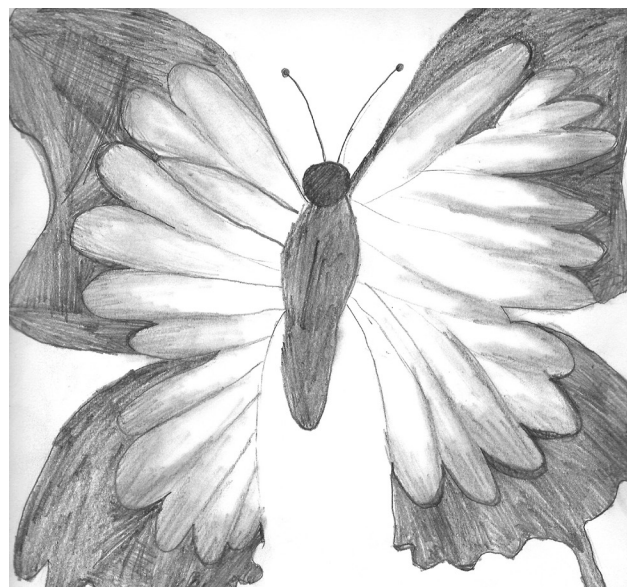
У учионицу је ушао правник, Немања. Вуле, првак, задивљено га погледао.

и рече му: „Како си ти толико порастао? Баш си висок!”
Немања се насмејао а Вуле настави:

„Волео бих и ја да будем тако велики.“ Немања му одговори: „Да би оволико порастао треба да се здраво храниш, да једеш воће и поврће, да се бавиш спортом и бићеш велики.“

„Баш, хоћу!“ одушевљено рече Вуле.

(Први и други разред Таково)

Дејана Стојковић, V, Горњи Бањани

УЧЕШЋЕ НА МЕЂУНАРОДНОМ ДЕЧЈЕМ СЛОВЕНСКОМ ФЕСТИВАЛУ У РОСТОВУ ВЕЛИКОМ, РУСИЈА

У новембру месецу 2025. године, ученици свих разреда наше школе из издвојеног одељења у Горњим Бањанима учествовали су на Међународном дечјем фестивалу у Великом Ростову у Русији.

Организатор догађаја је наша партнерска школа – Гимназија Кекина, која је позвала ученике и њихове наставнике из свих словенских земаља са жељом да учесници представе своју земљу, традицију и културу. Циљ је да се словенске земље боље међусобно упознају и поделе искуства, како бисмо се подсетили колико имамо заједничког културног наслеђа и развијали међусобну сарадњу.

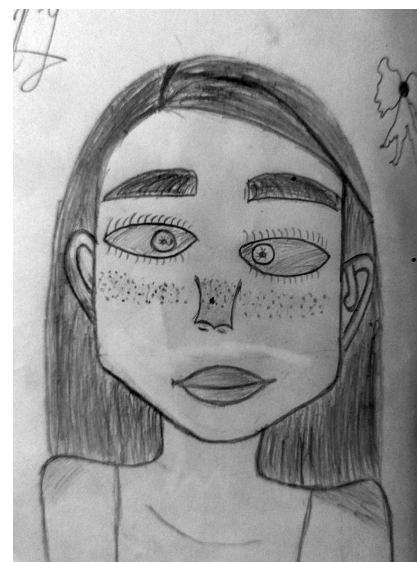
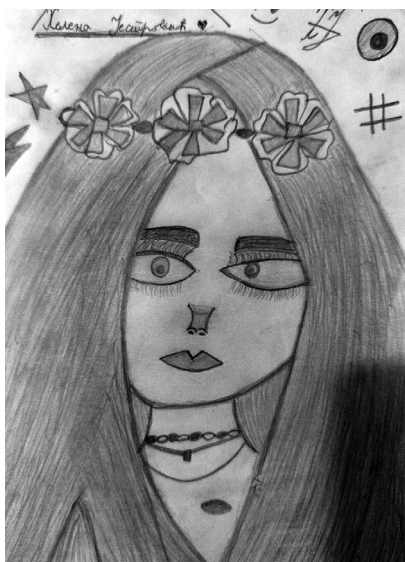
Гимназија Кекина је током октобра организовала часове и промоције својих сарадника, на којима смо се упознали са њиховом школом, као и са обичајима гостију из гостујућих словенских земаља.

За потребе фестивала смо организовали угледни час на ком су наши ученици су представили Србију, таковски крај и своју школу, кроз филм који смо припремили.

Почетак часа је започео Алекса Дрињаковић уз традиционалне српске здравице. Потом су ученици нижих разреда отпевали химну Светом Сави, а ученице Александра Драшкић, Анђела Поповић, Лена Алемпијевић, Александра Весковић и Ђурђа Ерић су одиграле традиционално коло.

У нашем филму смо говорили о географским одличјима, историјском значају нашег краја, о обичајима за славу, с посебним акцентом на Дан Светог Саве као школске славе и на крају смо све употпунили гозбом коју смо припремили уз помоћ родитеља.

Припремила наставница Ксенија Радојичић

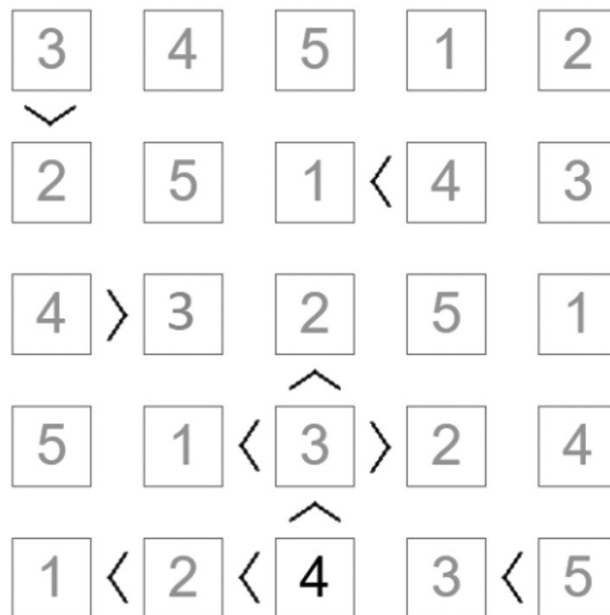
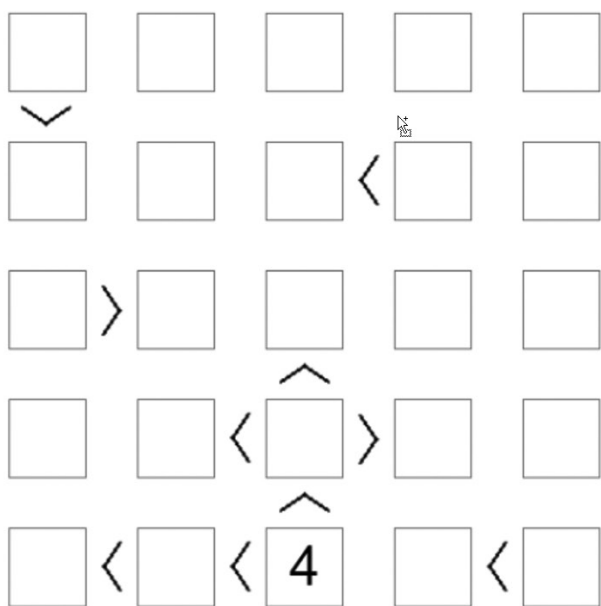
Хелена Јестровић, VI, Таково

Математичка слагалица... Futoshiki

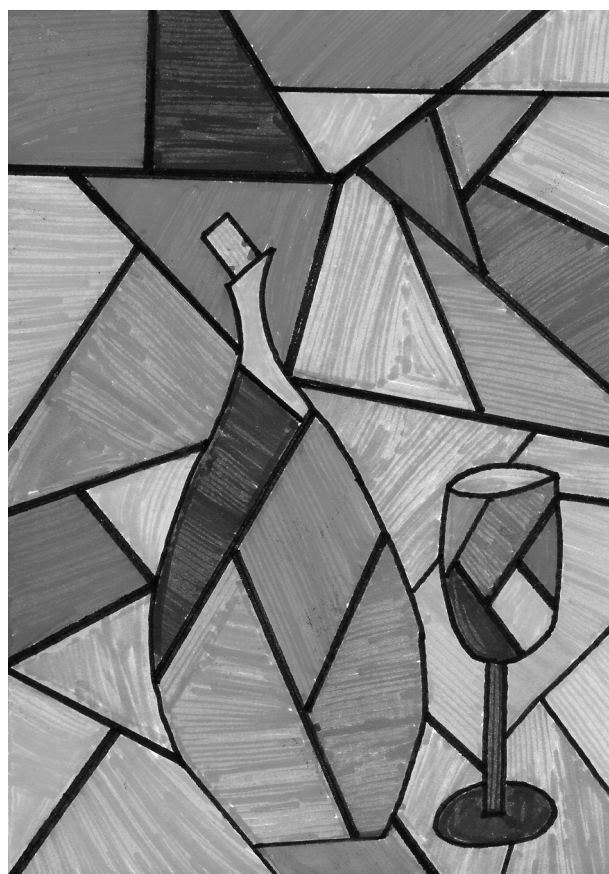
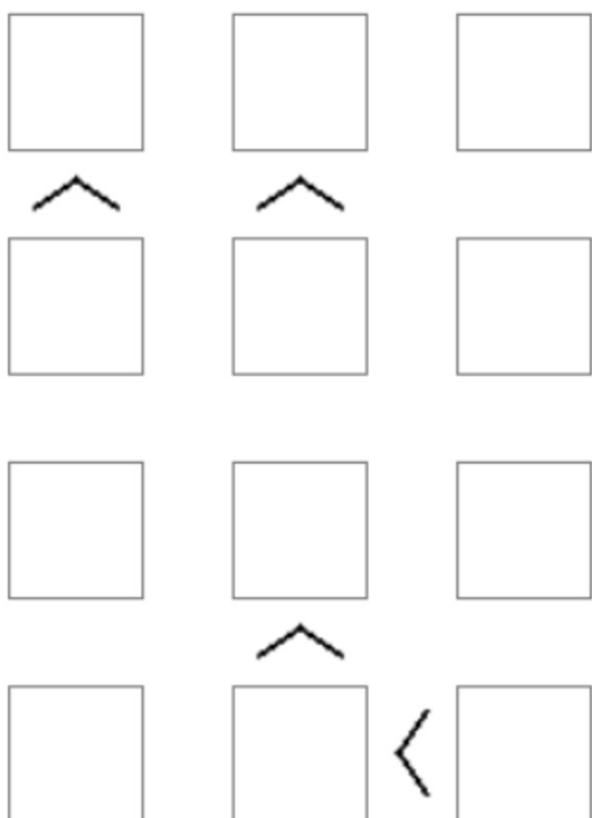
Futoshiki или Више или мање, је логичка игра бројева пореклом из Јапана. Њено име значи неједнакост. Ову игру је развио Тамаки Сето 2001. године.

Ова слагалица се игра на квадратној мрежи. Циљ је поставити бројеве тако да сваки ред и колона садрже само једну од сваке цифре. Неке цифре су дате на почетку. Неједнакости су иницијално одређене између неких квадрата, тако да један мора бити већи или мањи од суседног броја. Ова ограничења се морају поштовати како би се решила слагалица.

Сада покажимо на једном примеру како се решава futoshiki.

А сад, покушајте сами.

Невена Обрадовић, VI, Таково

Невена Обрадовић, VI, Бољковци

Марта Весковић, VII, Таково

Јана Војиновић, VII, Таково

Анђела Поповић, VII, Горњи Бањани

Хелена Јестровић, VI, Таково